

Glücklich, Julius

O páních a jich služebnících

In: Glücklich, Julius. *Nová redakce zemského zřízení království českého z posledních let před českým povstáním*. Brno: Filosofická fakulta s podporou Ministerstva školství a národní osvěty, 1936, pp. 416-418

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/126589>

Access Date: 06. 12. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

svému přijímati, než ty věci obstavené tomu, čímž jsou, na rukojmě dostatečné vydati a strany před J. Mt. král. neb soud zemský neb komorní, kterýž by potom najprvé držán byl, podati. Kterážto roze- pře beze všech dalších odtahuov vyslyšána býti a o to spravedlivý konec mezi stranami se státi má.

* *Neměněn.*

O páních a jich služebnících ^a.

S V.

Kteríž by služebníci panského, rytířského neb městského stavu z těch tří stavuov jedni u druhých sloužili, páni jich se k nim zachovajte, jakož jest od starodávna bývalo. A úředníci i služeb- níci zachovajte se ku panuom svým též. Pakli by který pán kte- rého služebníka bez viny o hrdlo připravil, anebo do věže též bez viny vsadil a držeti kázal a pustiti nechtěl, anebo jej sobě bez viny slibem zavázal anebo zapsati přinutil, chtě, aby u něho přes rok svůj dosloužený déle sloužil, neb se jemu poddal ^a: tehdy přátelé toho jistého mohou (z každého stavu) pána jeho nebo pány obe- slati před krále J. Mt. (byl-li by v zemi), aneb před soud zemský, aneb před místodržícího krále J. Mti. A pokudž by tím obesláním bylo rozkázáno, jak se ten pán s strany vězení toliko až do roze- znání té pře k tomu služebníku neb úředníku zachovati má, tak aby se zachoval a dále z toho odpovídal a práv byl. Než jestliže by o hrdlo koho (jakž se napřed píše) bez viny připravil, to buď a zuostaň při rozeznání toho soudu, na který by taková věc vzne- šena byla, jakou by ten pokutu pro to trpěti měl. Než každý slu- žebník doslouže roku svého, muž od pána neb panův svých ústně anebo listem, odpuštění vzíti. Než úředník, ten nemá odpuštění vzíti než ústně a počet má napřed učiniti a ze všeho práv býti.

^a neb se jemu poddal *připsáno v B rukou β.*

^a V. *Budocem po straně v B: 54.*

S VI.

Když by který služebník jsa v službě u pána svého a pro potřebu jeho jeda nebo jda jat byl, že se nemá ten služebník šacovati bez vuole pána svého, než ^a má to na pána svého, jak se s ním dále

děje, vznésti, a to dotud, dokudž by^a oň stál a vyvaditi jeho chtěl a beze lsti jeho vyvaditi nemohl. Než jestliže by který pán toho svévolně zanedbal a nevyvadil moha jeho vyvaditi, může^b se slušně šacovati^c, nechtě o zdraví a o hrdlo své přijíti, a^d co by se tak šacoval^d, tehdy jemu pán jeho ten šacuňk má^e navrátiti. Než když by jel neb šel bez vuole pána svého nebo úředníkuov jeho, pán jeho není povinen zaň šacuňku dávatí.

^a-^a než . . . dokudž by *připsáno v B rukou β*, ale dokudž by *tisku 1564 opominuto škrtnouti*.

^b jestliže by *tisku 1564 škrtnuto a nadepsáno v B rukou β* může.

^c šacoval *tisku 1564 v B rukou β přeměněno v šacovati*.

^d-^d a . . . šacoval *připsáno v B rukou β*.

^e zase *tisku 1564 škrtnuto za tím v B rukou β*.

S VII*.

Jestliže by který úředník, služebník nebo člověk poddaný učinil co komu, tehdy ku pánu jeho má o to posláno a na něm se toho dotázáno býti, učinil-li jest to ten úředník, služebník aneb člověk jeho s jeho volí. A ten pán (ujistic se tím úředníkem, služebníkem neb poddaným v tom času) má ode dne poselství ve dvou nedělích pořád zběhlých odpověd světlou dáti, že jest s jeho volí neb není. Pakli by odpovědi světlé nedal aneb se k tomu znal aneb odepřel-li by tomu, a ten, kdož poselství činí, to by přes jeho odpor, že jest s volí jeho to se stalo, naň provesti mohl, tehdy ku pánu má o to hledíno býti. Pakli by sám od sebe ten úředník, služebník neb poddaný to učinil, tehdy o to k tomu úředníku služebníku neb poddanému hledíno býti má.

* *Neměněn.*

S VIII*.

Jestliže^a by otec či u koho úředníkem byl a pán by od toho otce počtu nepřijal, dokudž by týž otec živ byl, takový syn po otcově smrti není povinen pánu počtu činiti za otce svého; též bratr za bratra, strajc za strajce, společník za společníka, nápadník za nápadníka po smrti jich nejsou povinni panuom jich počtu činiti. Pakli by syn, bratr, společník, strajc anebo nápadník chtěli z služby toho úředníka nápadem svým pána napomínati, anebo z toho, co by u pána a na zámku toho úředníka zuostalo, nemá

jemu neb jim pán povinen býti toho zaplatiti ani toho vydati, leč počet na místě úředníka pánu učiní.

* *Nezměněn.*

a V. *Budovcem po straně v B: Rationibus [a]ccepsi et expensi haeredes et propinquos non teneri.*

O glajtích ^a.

S IX*.

Žádný z stavuov tohoto království aby moci neměl dávatí a nedával glajtuov žádnému z lidí poddaných proti panuom jich v tomto království.

* *Nezměněn.*

a V. *Budovcem po straně v B: 55.*

S X*.

Co se glajtuov dávaní od krále J. Mti. dotýče těm, kdož by odpovědní nepřátelé byli anebo kterému jinému zhoubcí zemskému, má mu tak ten glajt dán býti, aby ten, komuž má glajt dán býti, oznámil, kde do cizí země má jemu poslán býti: a hned proti němu od krále J. Mti. nebo od země má posláno býti na pomezí, aby jemu ten jistý za původa byl a jej na pražský hrad provodil anebo tu, kdež by se o tu válku rokovati mělo, anebo o jinou kterou věc, a po tom rokování má jej hned zase provázeti ven z země až na pomezí. A kdyby komu měl tak glajt dán býti, má hned mu do jmenovitého času dán a po zemi oznámen listem pod pečeti krále J. Mti. býti. A žádný s žádným nepřitelem odpovědným krále J. Mti. a země stávati ani jemu raditi co proti králi J. Mti. a zemi nemá, kdož by za glajtem přijel. A také komuž glajt dán bude, nemá s sebou voditi žádného do země v ten glajt jiného odpovědníka, který svou válku má. A také žádného z poddaných krále J. Mti. v ten glajt pojímati nemá. Pakli by kdo z poddaných krále J. Mti. v ten glajt pojat byl, že žádný ten toho glajtu užiti nemá. A na které by místo do země ten přijel, komuž glajt dán, že ten nemá po zemi jezdití, než na tom místě čekati, kdež by mu v témž glajtu ukázáno bylo; pakli by po zemi jezdil, nemá mu ten glajt platen býti.

* *Nezměněn.*